

Z. NÉMETH ISTVÁN

Pihátli úr

– Novellát Korkay-Bán Eszterről? – néz rám a portás csodálkozó szemekkel. – Maga valami zsaruféle? Azoknak már elmondtam mindent. Nem is egyszer.

Számítottam rá, hogy nem lesz könnyű dolgom velem.

– Író vagyok, nem nyomozó.

– Akkor írjon valami másról – mondja, és behúzza az üveget az orrom előtt. Hiába kopogok, aznap már nem nyitja ki. Nem úgy másnap, amikor van nálam egy üveg skót whisky. Akkor sem reagál azonnal, érezteti, hogy a portásfülke az ő birodalma, ott ő uralkodik, az alattvalók legyenek türelemmel.

Péntek van, délelőtt, a színház épülete csendes. Kinyitja az ajtót, kiveszi a kezemből az üveget, az asztalfiókba rejti. Éppen csak lehalkítja az apró tévékészüléket, az asztról a morzsákat a tenyerébe söpri. A székre mutat. Engedelmesen leülök. A helyiség nagyon kicsi. Érezni, hogy itt valaki nemrég szalonnát és hagymát reggelizett.

– Mire kíváncsi?

Bizalmatlanul méregetjük egymást.

– Úgy általában mindenre. Ha jól tudom, pontosan egy éve történt. Igen, február 13-a volt, amikor a színésznő eltűnt.

Bekapcsolom a diktafont. Ő komótosan leül, s mintha ott sem lennék, bámulja a tévét. Éppen a tegnapi meccset ismétlik.

– Három egyre kikapunk – szűri a szavakat a fogai között. – Ha Zsigró nem hagyja ki azt a tizenegyest... Vagy ha Bánát nem csúszik el a nedves fűvön...

Az asztal alól ásványvizes üveget vesz elő, behunyt szemmel iszik. Mögötte a függöny erősen szakadozott, a réseken át jól látni a gyülekező szürke hófelhőket.

– Mit mondjak? – csóválja a fejét, miközben gondosan kerüli a tekintetemet. – Az újságok már megírták, amit érdemes tudni az ügyről. A biztonsági kamerák szerint Korkay-Bán művésznő nem hagyta el aznap a színház épületét. A rendőrök vagy ezerszer átkutatták a helyiségeket, nem találtak semmit. Semmi gyanúsat.

Rövid hatásszünet után még hozzáteszi:

– Megért ez magának egy üveg whiskyt?

Én persze alig bírom leplezni az örömet, hogy végre szóba állt velem. Már-már a győzelem kapujában érzem magam. Most nem szabad meghátrálnom.

– Pihátli úr! Rendszeres színházlátogató vagyok. Jó néhány művésszel barátságot kötöttem az idők során. A bemutatók után itt maradtam a büfében megünne-

pelni velük a sikert, a vastapsot. Volt úgy, hogy csak reggel jutottam haza. Mindig nagyot köszöntem önnek. Ne kezeljen úgy, mint egy idegent!

Pihátli úr apró, zöld szeme kifejeztelenül bámul a semmibe. A bőre szürke és ráncos, pár szál ősz haját gondosan oldalra fésüli. Jobb keze kissé remeg, ahogy felteszi csontkeretes szemüvegét.

– Kérdezze akkor a színészpajtásait! Miért engem zaklat? Az épületen belül nem is szabad dohányozni.

– De hiszen nem gyújtottam rá.

– Én viszont most rá fogok.

Lecsapja a szemüveget az asztalra, türelmesen megvárja, amíg kilépek, kulcsra zárja a fülkét, majd csoszogni kezd a hátsó kijárat felé. Odakint olcsó cigarettát vesz elő a zsebéből, ügyetlenül gyújtja meg, mint akinek élni sincsen kedve.

– Azelőtt minden jobb volt. Bent is lehetett bagózni. Most meg, phhh...

Aztán úgy tesz, mintha ott se lennék. Talán valóban megfeledkezett rólam. Az ajtó sarkában hintázó pókot figyeli. Barátaim figyelmeztettek, hogy Pihátli úr bizalmát nehéz lesz elnyerni. A magának való bútordarab nem kedveli az idegeneket.

– Maga szerint hová tűnt a színésznő?

A hamu a kopott, barna pulóverére pottyan, észre sem veszi.

– Tudja fene. Az oldalsó ajtó zárva volt, az elülső szintén. Csak itt hátul távozhatott. De nem tette. A próba után még sokáig az öltözőben tett-vett. Csomósné látta, hogy Eszti valamit rakodik a szekrényébe. Ő beszélt vele utoljára. Elég ennyi?

– Nem, én szerettem volna, ha azokról a pletykákról is...

– Fölösleges – mondja, aztán meglepő fürgeséggel belép a kitámasztott ajtón. Mennék utána, de behúzza maga után, és az csak belülről nyitható. Nyomom a csengőt, mindhiába.

Vasárnap újra próbálkozom. Amikor meglátja, hogy egy karton cigaretta van a kezemben a legdrágább fajtából, nyomja a gombot, az ajtó nyílik. Leteszem elé a dobozt, rá sem hederít. A szokottnál is mogorvább.

– Ne kapcsolja be a diktafont, ha megkérhetem.

Megadón visszatuszkolom a zsebembe az apró masinát. Nagy meglepetésemre poharat vesz elő, a fiókból előkotorja az ajándékba kapott whiskyt, kinyitja, önt a drága italból, elém rakja. Ő maga nem iszik. Az ivóalkalmatosság kissé piszkos, még jó, hogy az alkohol fertőtleníti.

– Későn nősültem, voltam már vagy negyvenkettő. Elvált nőt vettem el, közös gyermekünk nem született. Janka tíz éve költözött át egy jobb világba, azóta az életem csak ennyi: ülök a fülkében, aztán otthon a szobában. Itt is megy a tévé, otthon is. Legalább húsz éve nincs benne semmi nézhető. Azelőtt legalább a hírek hírek voltak, nem pedig gyilkosságok krónikája, meg egy pár érdekes vetélkedőre is emlékszem. De mi van ma? Visszafelé fejlődik a világ.

Na, ennél a mondatnál legördítek egy korty whiskyt, mert a kezdeti magabiztosságom kezd elhalványulni. Nem azért jöttem, hogy Pihátli úr elmesélje nekem az életét. Még ha tele lenne izgalmas dolgokkal és váratlan fordulatokkal, belecsöhetném valamelyik könyvembe, de így! Aztán hirtelen témát vált.

– Nem, nem mászott ki egyik ablakon sem. Nem is ugrott. És nem bújt el semmilyen rejtett, ismeretlen helyiségben. És valószínűleg nem bántotta őt senki. Általában kedvelték. Mielőtt megkérdeznék, nem láttam őt soha a színpadon. Amikor jött vagy éppen távozott, mindig volt hozzám egy kedves szava. Egyszer egy dedikált fényképet kaptam tőle, amit a naptár mellé támasztottam. Almási meglátta, és azon szórakozott, hogy Eszter ezek szerint az öreg portásokra bukik, a fiatal színészek hidegen hagyják.

– Emlékszem. Almásit nem sokkal ezután kirúgták.

– Igen, de nem emiatt.

Pihátli úr nehézkesen feláll, elcsoszog a mellékhelyiségek irányába. Amíg távol van, újra előveszem a diktafont, elindítom. Talán ha beteszem a szék alá, nem veszi észre, én pedig valamit rögzíthetek abból, amit mond. Csak itt ne felejtsem!

Kihörpintem a maradék italt, aztán az időjárás köti le a figyelmemet, szívet vidámítóan havazik. A portás nagy sokára érkezik. Ismét teletölti a poharamat. Olyan szigorúan néz, hogy nem merek ellenkezni, iszom.

– Már azt hittem, felszívódott maga is nyom nélkül – próbálom oldani a hangulatot.

– Ezzel a maga helyében én nem viccelnék – és hosszas telefonálgatásba kezd. A színházi öltözőket most újítják fel, fogalmam sincs, mi köze ehhez Pihátli úrnak, miért nem a frissen megválasztott igazgató intézi az ilyesmit. De várok. Kortyolom a méregerős italt, számolom az ablak előtt áttáncoló kövér hópelyheket.

Végre leteszi a telefont, és elnézést kér, mivel neki most azonnal rá kell gyűjtania. Felemelkedem a székből, de int, hogy maradjak nyugodtan. Elbotorkál, én meg leállítom a diktafont, és a zsebembe süllyesztem. Úgy látszik, ez a napom is pocsékba ment.

Amikor visszajön, percekig köhög, keresi a zsebkendőjét, fújja az orrát, figyelembe sem vesz. Ránéz az órájára, mintha valami sürgős dolga akadt volna.

– Én nem is marasztalom tovább – mondja. – Vagy valami fontosat kifelejtettünk? Vigye vissza ezt a karton cigarettát, én maradok a régi büdös bagónál, amit megszoktam.

– Jónás megsúgta, hogy maga többször is látta felbukkanni Esztert a színház épületében.

– Nem láttam! – csattan fel, rávág az asztalra, a pohár felborul, a drága ital egyenesen a cipőmre csepeg. Zsebkendőjével, amibe az előbb az orrát fújta, megpróbálja feltörölni.

– Hallottam hangokat, az igaz. Többször is. Mindig hajnal felé, amikor a színház üres volt. Először mintha egy női hang szólított volna. Nem különösebben érdekelt, valószínűleg elszunyókáltam egy pillanatra, és csak álmodtam az egészet. Másodszor már komolyan vettem a dolgot, végigjártam az alsó folyosókat. Azt hittem, valaki tréfálkozik velem. Még mielőtt megkérdezném, nem hiszek a szellemekben.

Újratölti a poharamat.

– Szóval nem igaz, hogy bármit láttam volna. Nem is szóltam róla senkinek, ám Erzsike, az egyik takarítónő egyszer hasonló furcsaságról számolt be. Eszter régi öltözőjében mosta az ablakot, amikor... De hát ezt biztosan tudja. Szamárság. Tényleg ebből akar novellát írni? Akkor jól erőltesse meg a fantáziáját, mert ez újsághírnek is kevés. Eszter szerintem régen a Kanári-szigeteken nyaral, mi meg raboljuk itt egymás idejét.

– Legalább hadd igyam meg, ha már kitöltötte – mondom békítőleg, és szándékosan csak aprót kortyolok. – A takarítónő úgy érezte, mintha más is lenne rajta kívül abban a helyiségben. Ezt pusztán képzelődésnek tartom. Mi más lenne? Érthető. Mindenkit megdöbbenett a művésznő eltűnése. Nem volt pénze a Kanári-szigetekre utazni, és gazdag udvarlója sem volt, aki megszőktette volna ebből a nagy közép-európai boldogságból.

Pihátli még egy poharat vesz elő, ám magának ásványvizet tölt. Egy hajtásra lenyeli, aztán megrázkódik, mintha tévedésből pálinka lett volna benne.

– Ha udvarlója nem is, rajongója volt éppen elég. Ezen nincs mit csodálkozni. Szép, fiatal, okos, sikeres színésznő. Természetesen a legválogatosabb fajtából.

Rám néz, zöld szeme most mintha kissé csillogna.

– Maga miket is ír?

– Regényeket, elbeszéléseket. Egyszer egy drámával is próbálkoztam. Színműíró pályázat volt a színház részéről. Egy történelmi traumát kellett feldolgozni. A zsűri megdicsérte, de soha nem adták elő.

Elismerően bólogat.

– Akkor maga nem akar ki. Ha mégis írna erről a rejtélyes esetről, a nevemet hagyja ki!

Bólogatok, hogy úgy lesz. Kortyolok egy aprót, hogy maradjon még bőven a pohárban, ne küldjön el időnek előtte. Biztosan többet tud az öreg, mint amennyit eddig elmesélt.

– Ha akarja, megmutatom a művésznő öltözőjét. Üresen áll. Ez egy ilyen furcsa dolog. Egy év telt el azóta. Még mindig várják vissza.

Nehézkesen lépked, kulcscsomó csörög a kezében, lassan ballagok utána. Az emeleten a jobb oldali folyosón vannak a női öltözők. A 211-es volt Eszteré. Pihátli úr hirtelen megáll, pulóverének ujjába törli verejtékező homlokát.

– Én nem megyek be. Itt a kulcs, nyissa ki!

Egy átlagos szoba. Pár szekrény, szék, asztal, sminkasztal, tükör, van egy pamlag is. És erős, bódító parfümillat. Leülök a tükörrel szemben, elképzelem, hogy valaki gyengéden megérinti a vállamat, és a fülembe súgja: „Jó vicc volt, ugye?”

De semmi ilyesmi nem történik, csak Pihátli úr zörög egyre türelmetlenebbül a folyosón a kulcsokkal. A szekrény üres, a fiókok szintén, a szekrény háta mögött vagy a szőnyeg alatt sincs elrejtve titkos napló vagy üzenet.

– Az a furcsa illat... – mondom, amikor már lefelé megyünk a lépcsőn.

– Már nem nagyon érzek olyasmit – mormolja a portás az orra alatt –, valószínűleg a dohányzás számlájára írható. Napi húsz szál. Maga szerint sok?

– Nem tudom. Sosem próbáltam.

– Emlékszem, Eszter művésznő egyszer nagyon jó kedvében volt. Minden apróságon nevetett. Azt mondta, a varázscigarettától. Miket nem gyártanak mostanság. Citromos sör, mentolos bagó, narancsos vodka. Piha!

Visszaérünk a portásfülkébe, Pihátli úr bekapcsolja a tévét, de nem ül le, idegesen topog, mintha arra várna, mikor hagyom végre egyedül. Nem zavartatom magam, leülök a székre, és a függöny repedésein át beszökő fénysugár felé tartom a whiskyt, mintha azt vizsgálnám, úszkál-e benne valami.

– Sámuel Laci ötvenedik születésnapja volt, sosem felejttem el. Még nekem is hoztak ki odabentről egy kis sült kolbászt, ecetes uborkát. A művész úrnak másnap született meg a harmadik fia. Mekkora buli volt itt, te jó isten! Józan emberrel nem nagyon lehetett találkozni. Három napig zengett a színház.

Végre leül, várakozón néz. A tévében a labdát kergetik. A tegnapi meccs ismétlése. A havazás megszűnt, kisüt a nap. Pihátli úr gondosan visszacsavarja az üveg tetejét.

– Ezt vigye vissza, nem élek ilyesmivel. Fiatalkoromban más volt a helyzet, nem emlékszem olyan bálra, ami ne verekedéssel ért volna véget. Most már csak arra várok, mikor mehetek Janka után. Vajon a másik világ is ilyen unalmas, mint ez?

Megint tölt magának az ásványvízből, ujjai dobolnak a cigarettás doboz tetején.

– Lassan itt az ebédidő, örülök, ha segíthetem. Az üveget pedig vágja zsebre, vigye haza, mert ha nem, a tartalmát kiöntöm a mosogatóba!

– Mondja, Pihátli úr, mi az, amit nem mer elmondani nekem?

Felhangosítja a tévét, jelezve, hogy számára véget ért a beszélgetés.

– Almási imádta a focit. Eszter csodálta Almásit. Csomós Jutka féltékeny volt mindkettőre.

Egy papírra odafirkantom a telefonszámom, aztán felhörpintem a maradék italt.

– Ha valami még eszébe jutna, kérem, hívjon fel! És köszönöm, hogy időt szakított rám.

Feláll, hogy kikísérjen.

– Biztos, hogy maga író? – kérdezi váratlanul. – Amikor a vécén voltam, utána néztem az interneten, és nem tud magáról a világháló. Igen, a magamfajta vénemberek is használják néha azokat a ketyeréket.

– Sosem állítottam, hogy híres lennék – mondom. – Minden jót!

– Maga hazudott nekem. Ugye, mégiscsak zсарu...

Azzal elkapja a kabátujjamat, a whiskysüveg majdnem kiesik a zsebemből. Nézek rá, mi ütött belé. Láthatja, hogy nem vagyunk egy súlycsoportban.

– Magának hagyta itt azt a borítékot Eszter?

– Tessék?

– Jól hallja! Az eltűnése előtti napon egy borítékot hagyott nálam a fürkében, és megkért, hogy adjam át annak, aki majd jelentkezik érte. Egy bajuszos, a bal füle mögött feltűnően ősz hajtinccsel rendelkező férfinék.

– Nem tudom, miről beszél.

A faliújságra mutat, rajta ügyetlenül odagombostűzött, régi bemutatók utáni fogadásokról készült fotók. Kedvesen mosolygó emberek koccintásra emelt pohárral. Ott vagyok én is, akkor még volt bajuszom. Korkay-Bán Eszter áll a jobbomon.

– Jó étvágyat az ebédhez! – mondom, és kitepem magam a szorításából. Lefutok a lépcsőn. A hátsó ajtó zárva. Pihátli úr lassan közeledik.

– Én át is adtam a borítékot. Az egyiket a kettő közül. Sajnos aznap egy másik is ott feküdt az asztalomon. Azt Almásinak kellett volna átadnom. Széplaki Emmi fotóit rejtette a Sztár leszek főpróbájáról.

– Na és? – kérdezem.

– Azt hiszem, véletlenül elcseréltem a borítékokat.

Már csak egy lépésre van tőlem. Oldalra pillantok, a kamera működik ugyan, de engem nem lát, takarásban vagyok. Pihátli úr megmarkolja a zsebemből kilógó whiskysüveg nyakát. Villámgyorsan a fejem fölé emeli, készen arra, hogy lesújtson.

– Mit akar maga a lányomtól? Gazember!

Aztán lassan visszaereszti, a földre dobja. Az hangosat koppan, de nem törik össze. Ebből is látszik, hogy egy whiskysüveg néha éppen elég kemény tud lenni ahhoz, hogy soha ne derüljön ki az igazság.